

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО, ЙОГО ЗНАЧЕННЯ В СУЧАСНОМУ СВІТІ. АГРАРНІ СУСПІЛЬСТВА В СУЧАСНОМУ СВІТІ. АГРАРНІ ВІДНОСИНИ.

Географія 9 клас
Урок №11

Мета:

- **Знаннєвий компонент:** ознайомити зі специфічними особливостями сільськогосподарського виробництва, суттю аграрних відносин та географією аграрних суспільств; розвивати в них уміння зчитувати інформацію з карт;
- **Діяльнісний компонент:** удосконалити навички роботи з картами, визначати місце України на світових ринках сільськогосподарської продукції.
- **Ціннісний компонент:** мати почуття господарського ставлення до землі.

Сільське господарство

- — це вид діяльності, який забезпечує найнеобхідніші першочергові потреби людини, зокрема задовольняє її їжею та сировиною для виробництва одягу. Саме перехід у давні часи від збиральництва й полювання до обробітку землі зумовив подальший прогрес та збільшення людності на Землі. Тому знання про особливості сільськогосподарського виробництва є важливими для розуміння процесів і законів розвитку суспільства.

Сільське господарство - це стародавня сфера діяльності людства.

Нині в ній зайнята майже половина працездатного населення Землі.

Головне завдання сільського господарства — забезпечення населення продуктами харчування, а окремі галузі промисловості — сировиною.

аграрні відносини

- З давніх-давен людина використовувала природу у власних цілях (збирання, полювання, рибальство) і тільки з часом навчилася обробляти землю та розводити тварин. Так поступово почали виникати аграрні відносини між людьми.

- 2. Аграрні суспільства в сучасному світі. Робота з текстом підручника (с. 39, §9).
- Опрацювати географію аграрних суспільств, особливостей рівня економічного розвитку аграрних країн та кількості зайнятих у сільському господарстві.

Чинники розвитку сільського господарства

• 1. Природно-географічні:

- агрокліматичні;
- земельні;
- водні;
- біологічні.

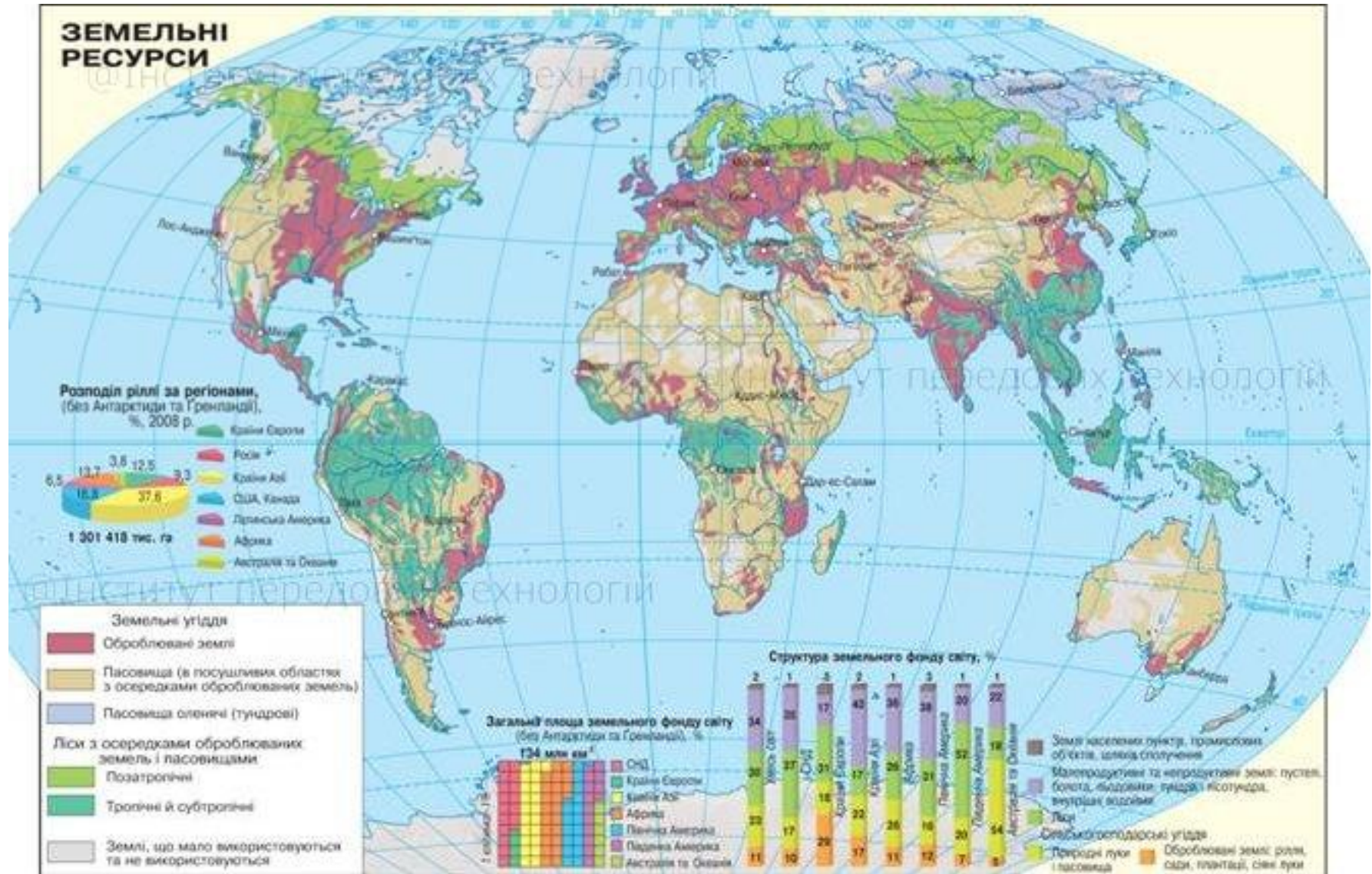
• 2. Соціально-економічні:

- демографічні;
- технологічні;
- економічні;
- досягнення науки

земельні ресурси

Вирішальну роль для країн відіграють кількість і якість сільськогосподарських угідь. Найбільші їх площі зосереджено в Азії та Північній Америці, а найбільш розораною є Європа. До десятки країн, які мають найбільші площі ораних земель, належать: США, Індія, Китай, Росія, Бразилія, Австралія, Канада, Україна, Нігерія, Казахстан. Форми і способи використання людством сільськогосподарських земель дуже різноманітні і залежать від характеру аграрних відносин, рівня розвитку продуктивних сил, специфіки місцевих природних умов.

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ

- На основі тексту підручника (с. 40) скласти порівняльну таблицю аграрних відносин (землеволодіння) для країн із різним рівнем розвитку.

Земельний фонд

У розвинутих країнах значна частина земельного фонду є власністю компаній і фермерів, які використовують найману працю. Частиною землі володіє держава. Для країн, що розвиваються, властиві різні форми землеволодіння: від дрібних общинних або сімейних землеволодінь з дрібнотоварним виробництвом до великих латифундій (у Латинській Америці) та феодальних володінь племінних вождів, шейхів, султанів (у країнах Африки та Азії). Проте феодальні відносини поступово змінюються на капіталістичні, поширюються плантаційні та фермерські господарства.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

РОСЛИННИЦТВО

Вирощування зернових і зернобобових культур

Вирощування технічних культур

Вирощування картоплі

Вирощування овочів і баштанних культур

Плодівництво

Ягідництво

ТВАРИННИЦТВО

Скотарство

Свинарство

Птахівництво

Вівчарство

Бджільництво

- Співвідношення рослинництва і тваринництва у країнах різних регіонів світу залежить від багатьох чинників: природних умов, земельних ресурсів, рівня економічного розвитку, етнічних та релігійних особливостей. Так, у розвинутих країнах Європи та Америки домінує високопродуктивне тваринництво, а в країнах, що розвиваються, Африки та Азії — рослинництво

Райони найбільшого поширення зернових культур

Зернові культури

Рослинництво

Рослинництво — головна галузь сільського господарства. У світі культивуються близько 1,5 тис. видів рослин. Основою рослинництва є вирощування зернових культур (крім традиційних для нас пшениці, рису, кукурудзи, жита, проса, гречки, у світі до них належать гаолян, сорго, чумиза та ін.). Зернові займають майже 50 % земель, що обробляються.

Основні зернові культури світу

- — пшениця (580 млн тонн світового валового збору), кукурудза (400 млн тонн), рис (490 млн тонн) (мал. 51). Під ними зайнято 720 млн гектарів земель. Пшеницю, в основному, вирощують у помірних і субтропічних широтах Євразії, Північної та Південної Америки, Австралії. Це так званий пшеничний пояс Землі. Головні її виробники — США, Китай, Індія, Франція, Канада, Австралія, Казахстан, Росія, Україна.

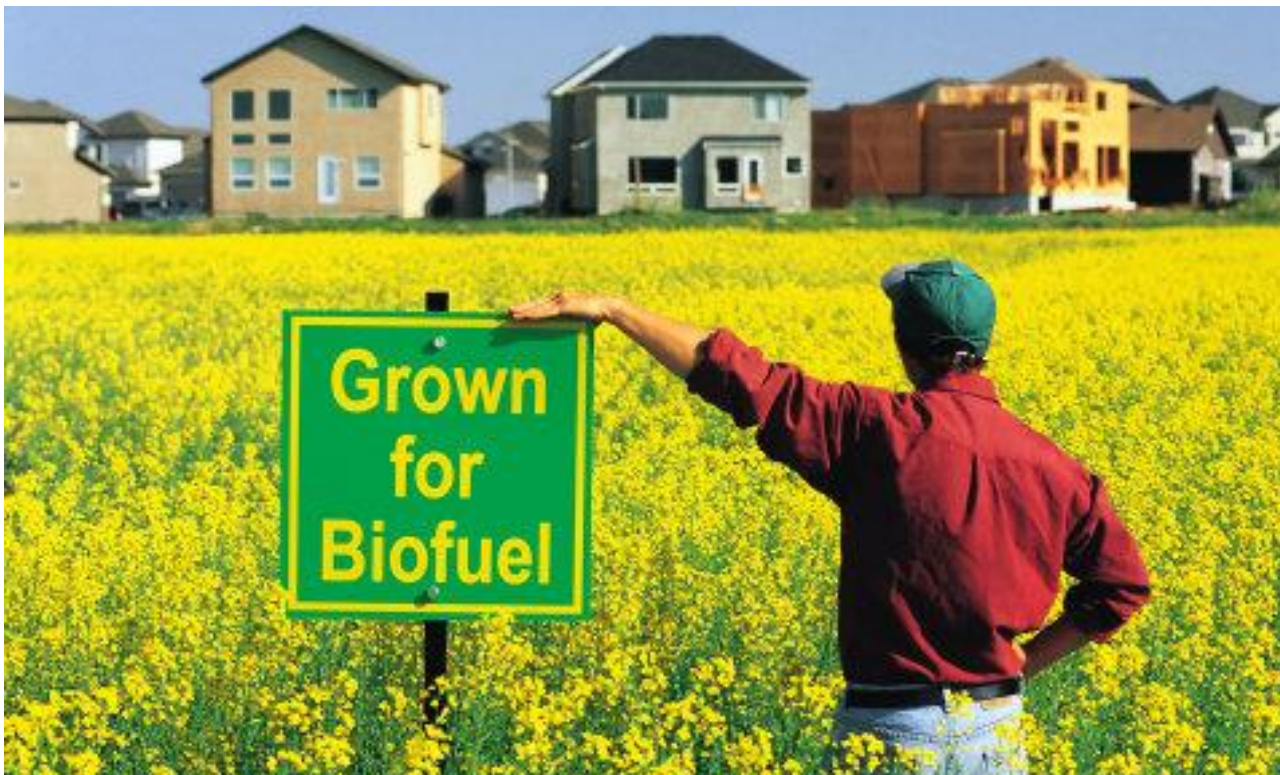
- Кукурудзу як продовольчу і кормову культуру вирощують здебільшого в Північній і Південній Америці. Значні посіви цієї культури є у США, Бразилії, Мексиці, Аргентині, Китаї, Індії, Австралії.

- Рис — основна культура екваторіальних, тропічних і субтропічних широт. Його вирощування зосереджено в Китаї (38 % світового збору), Індії (близькі Щ 20%), Індонезії, Японії та на Філіппінах. Посіви рису є також у Центральній Азії, у південних районах Європи, на півдні Північної Америки.

- Значну роль у сільському господарстві відіграють й зернобобові культури (квасоля, соя, горох, чечевиця).

Тваринництво

Ця галузь сільського господарства розвинута в усіх регіонах земної кулі, проте у різних країнах воно має неоднаковий рівень розвитку. В економічно розвинутих країнах і країнах з перехідною економікою воно є високоінтенсивним і високо механізованим, а тому — високотоварним. У країнах, що розвиваються, тваринництво має екстенсивний характер, і є менш продуктивним. Продукція, яку виробляє тваринництво, є різноманітною — м'ясо, молоко, яйця, риба, вовна, шкіра, перли та ін.

- Перші місця у світі за поголів'ям великої рогатої худоби посідають країни Азії (Індія, Китай), Африки (Єгипет, Ефіопія, Лівія), Америки (США, Канада, Бразилія, Аргентина, Мексика).

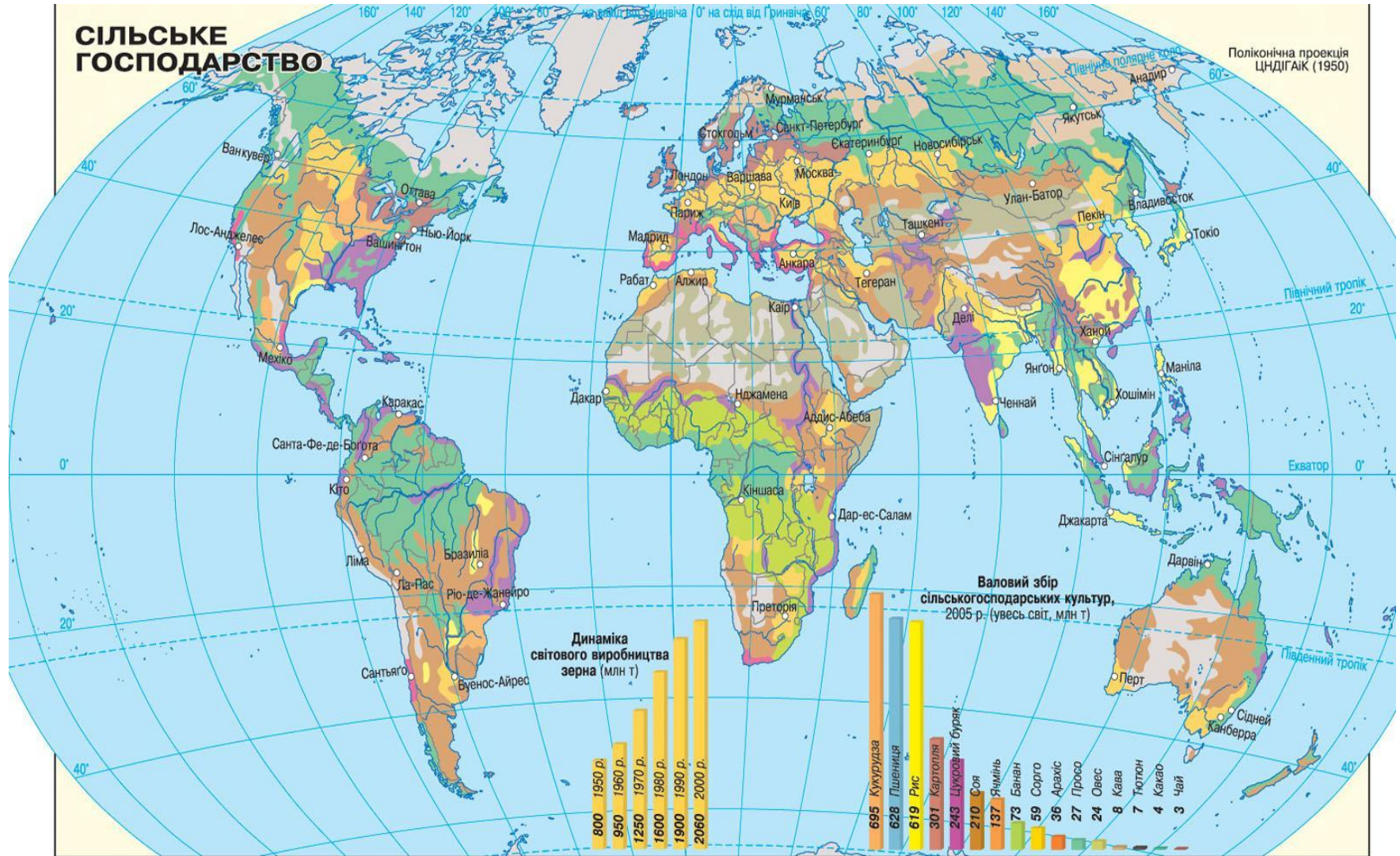

- Розвиток вівчарства останнім часом набув світового значення, що пов'язано з постачанням на світовий ринок вовни. Лідером у цій галузі є Австралія. Близько половини світового поголів'я овець припадає на країни, що розвиваються, — Туреччину, Іран, Пакистан, Індію, Афганістан, Ефіопію, Судан та ін.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Поліконічна проекція ЦДІГАІК (1950)

Динаміка світового виробництва зерна (млн т)

Валовий збір сільськогосподарських культур, 2005 р. (увесь світ, млн т)

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Зернове господарство: переважно пшениця переважно кукурудза переважно рис	Садівництво, виноградарство, субтропічні культури Технічні культури (переважно бавовник, цукрова тростина) Тропічне землеробство (зернові, бобові, коренеплоди) і тваринництво	Пасовищне скотарство: оленярство велика рогата худоба, вівці вівці, верблюди, коні	Молочне і молочно-м'ясне скотарство Лісопромислове господарство з осередками землеробства і тваринництва Маловикористовувані та невикористовувані землі

VI. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

- 1) Опрацювати матеріал підручника (§).
- 2) Підготувати інформацію із ЗМІ про те, які види сільськогосподарської продукції Україна найбільше експортувала в останні роки.

